

Vykdomosios pirmininko pavaduotojos ir už konkurenciją atsakingos Komisijos narės

Margrèthès Vestager 2022 m. konkurencijos ataskaitos pratarinë

2023 m. minime bendrosios rinkos trisdešimtmetj. Bendroji rinka suartina ES piliečius ir jmones, todėl ji – vienas iš didžiausių Sąjungos laimėjimų bei viena iš geriausių priemonių taikai skatinti, mūsų vertybèms ginti ir Sąjungos gyventojų gerovei užtikrinti.

Šià sukaktj minime nenuspèjamais laikais. Pasaulyje vyksta dideli pokyčiai. Esama taisyklėmis grindžiama ekonominè tvarka kinta ir tampa mažiau stabili bei nuspèjama. Skaudžiausia tokių pokyčių išraiška – daug gyvybių nusinešanti Rusijos agresija prieš Ukrainà, taèiau bendràjà rinkà besikeičianèios geopolitinès aplinkybès veikia įvairiais būdais, pavyzdžiui, įtampà patiria tiekimo grandinès, daromas poveikis prekybai. Be to, turime imtis veiksmų siekdami gerokai sumažinti išmetamà anglies dioksido kiekj ir sukurti neutralaus poveikio klimatui pasaulio ekonomikà. Laimè, paramos šiems siekiams sulaukiame ir už Europos Sąjungos ribų. Vyksta ir skaitmeninè pertvarka. Mūsų ekonomika ir kasdienybè sparèiai keliasi į skaitmeninè erdvè. Vis dėlto ši erdvè ne visais atvejais tokia atvira ir konkurencinga, kokia turètų bŭti.

Visi šie didelj poveikj turintys pokyèiai ne tik kelia naujų pavojų, bet ir suteikia naujų galimybių. ES konkurencijos politikai tenka svarbus vaidmuo švelninant neigiamus ekonomikos pertvarkų padarinius, kad šių pertvarkų teikiama nauda bŭtų kuo labiau išnaudota.

Perėjimas prie skaitmeninès ekonomikos atvèrè ir dar atvers didžiulių ekonomikos augimo ir efektyvumo didinimo galimybių. O tam, kad skaitmeninès rinkos išliktų atviros ir konkurencingos, bŭtina užtikrinti konkurencijos taisyklių vykdymà. Toks vykdymo užtikrinimas neatsiejamas nuo Skaitmeninių rinkų akto, kuris įsigaliojo 2022 m. lapkrièio mėn. ir taikomas nuo 2023 m. gegužès mėn., vykdymo užtikrinimo. Aktu siekiama užtikrinti, kad skaitmeninès rinkos išliktų konkurencingos ir bŭtų nutraukti nesàžiningi bendrovių, kurios veikia kaip internete veiklà vykdanèių jmonių prieigos valdytojos, veiksmai. Komisija siekia pirmàšias prieigos valdytojas paskirti 2023 m., o iki 2024 m. užtikrinti visapusiškà įsipareigojimų ir draudimų laikymàsi.

Praėjus vos mėnesiui nuo neišprovokuotos Rusijos invazijos į Ukrainà pradžios, 2022 m. kovo mėn., Komisija prièmè laikinàjà valstybès pagalbos sistemà krizès sąlygomis, kad valstybès narès galètų remti gyvybingas, bet nuo šio karo padarinių labai nukentėjusias jmones. 2023 m. kovo mėn. ši sistema pertvarkyta į Laikinàjà valstybès pagalbos krizès ir pereinamojo laikotarpio sąlygomis sistemà, kuria pasinaudodamos valstybès narès gali ne tik skubiai reaguoti į naudojimosi energija kaip ginklu atvejus, bet ir sprèsti platesnio masto uždavinius spartindamos žaliàjà pertvarkà. Ši patobulintos sistemos platesnè taikymo sritis valstybèms narèms sudaro sąlygas, be kita ko, remti gamybines investicijas į tam tikras šiai pertvarkai įgyvendinti būtinas technologijas ir žaliavas, visų pirma, kai kyla investicijų nutekèjimo už ES ribų rizika. Užtikrinome ir tai, kad atsakà į šiuos iššūkius pateiktume laikydamiesi savo principų, t. y. ši nauja sistema yra tikslinè ir laikina, kad bŭtų išsaugotas bendrosios rinkos vientisumas, o naujosios pereinamojo laikotarpio nuostatos galios iki 2025 m.

2022 m. lapkrièio mėn. prièmusi Užsienio subsidijų reglamentà, ES atkūrè pusiausvyrà, nes Europos Sąjungoje teikiamà valstybès pagalbà tikriname jau seniai, bet treèiųjų šalių subsidijos veiklà ES vykdanèioms jmonèms nebuvo tikrinamos. ES sudaro vienodas sąlygas, o Komisija įgyvendinti reglamentà ir užtikrinti jo vykdymà pradès 2023 m. Komisija sieks tikslingo vykdymo užtikrinimo ir, tobulindama sprendimų prièmimo praktikà, jam suteiks aiškumo ir nuspèjamumo. Taip bus išsaugota

atvira bendroji rinka, kurioje sąžiningomis ir vienodomis sąlygomis konkuruoja visos įmonės nepriklausomai nuo to, kur jos įsteigtos.

Nepaisant šių su pertvarkomis susijusių įvykių ir iniciatyvų, įprasta konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimo veikla tęsiasi visose srityse. Kovos su monopolijomis srityje Komisija priėmė sprendimus dviejose kartelių bylose metalinių pakuočių ir stireno monomero rinkose. Veiksmų ji ėmėsi ir skaitmeninėje srityje – spręsdama konkurencijos problemas, susijusias su pardavėjų galimybe naudotis įmonės „Amazon“ programomis „Buy Box“ ir „Prime“, Komisija nusprendė, kad „Amazon“ pasiūlyti prisiimti įsipareigojimai tampa teisiškai privalomi. Be to, Komisija įmonei „Apple“ išsiuntė prieštaravimo pareiškimą, kuriame pateikė preliminarias išvadas, kad ši įmonė galimai riboja konkurenciją savo pačios mokėjimo sprendimo „Apple Pay“ naudai. Farmacijos sektoriuje Komisijai priėmė įmonei „Teva“ skirtą prieštaravimo pareiškimą, kuriame pateikė preliminarias išvadas, kad įmonė piktnaudžiavo patentų sistema ir piktnaudžiaudama menkino konkuruojančių įmonių vaistus.

Kalbant apie susijungimų kontrolę, 2022 m. Komisija priėmė 368 sprendimus dėl susijungimų, o 18 bylų ėmėsi veiksmų. 12 iš šių susijungimų ji su tam tikromis sąlygomis pritarė, o dviejų vykdyti neleido (įmonės „Hyundai Heavy Industries Holdings“ siūlomo įmonės „Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering Co., Ltd“ įsigijimo ir įmonei „Illumina“ įsigyti įmonės GRAIL). Keturių sandorių, apie kuriuos pranešta, šalys atsisakė antrame etape.

Kalbant apie valstybės pagalbos kontrolę, 2022 m. Komisija pagal laikinąją sistemą krizės sąlygomis priėmė 195 sprendimus, kuriais patvirtino 182 nacionalines priemones, apie kurias pranešė visos 27 valstybės narės ir kuriomis suteiktos pagalbos bendra vertė apie 670 mlrd. EUR. 2022 m. tęsiasi Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimas ir Komisija priėmė sprendimus dėl beveik 80 šios priemonės lėšomis finansuojamų priemonių. Be to, Komisija patvirtino du bendriems Europos interesams svarbius projektus vandenilio technologijų vertės grandinėje.

Galiausiai Komisija laikėsi įsipareigojimo užtikrinti, kad taisyklės ir toliau atitiktų paskirtį, o tai pokyčių laikais, be abejonės, kaip niekada svarbu. Tuo tikslu 2022 m. Komisija tęsė išsamų ES konkurencijos politikos sistemos vertinimą ir priėmė naujas Valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gaires, naujas Valstybės pagalbos plačiajuosčiams tinklams gaires, naujas taisykles dėl vertikalųjų susitarimų ir, pasikonsultavusi su suinteresuotaisiais subjektais, peržiūrėtas įmonių horizontaliojo bendradarbiavimo taisykles.

Komisija siekia kuo geriau pasirengti kiekvienam per ateinančius 30 metų galinčiam kilti išbandymui.
